

Posudek na bakalářskou práci Evy Šrámkové

“The Theme of Memories in Kazuo Ishiguro's *Never Let Me Go* and Julian Barnes' *The Sense of an Ending*”

Jako téma své bakalářské práce si Eva Šrámková zvolila roli paměti a vzpomínek v díle dvou současných britských prozaiků, Juliana Barnese a Kazua Ishigura. Analýzu těchto prvků zakládá na dvou konkrétních dílech - Ishigurově románu *Neopouštěj mě* (2005) a Barnesově novele *Vědomí konce*, za niž obdržel v roce 2011 prestižní cenu Man Booker Prize. Ač se jedná o díla významově značně rozdílná, autorka bakalářské práce vnímá motiv paměti a vzpomínek jako zcela určující a hned v úvodu práce si klade za cíl podtrhnout důležitost tohoto motivu jak pro celkové vyznění obou románů, tak pro jejich literární výstavbu. *Vědomí konce* Juliana Barnese odpovídá svým rozsahem spíše novele než románu, což ovšem nebrání tomu, aby dílo bylo vysoce ceněno jak literární kritikou, tak i čtenářskou obcí pro neobvyklé množství různorodých výkladů. Právě nemožnost jednoznačné interpretace činí *Vědomí konce* i *Neopouštěj mě* výbornými výchozími body analýzy. Tu autorka zakládá na psychologickém rozboru procesu tvorby vzpomínek a paměti, která dle jejích vlastních slov "byla vždy důležitým literárním tématem, jelikož zprostředkovává spojení mezi minulostí a budoucností, mezi světem a lidskou myslí"(str.1) . Pojítkem mezi rovinou psychologickou a literární se v tomto případě stává zejména analýza literárního postupu hojně využívaného Barnesem i Ishigurem a to tzv. "nespolehlivého vypravěče".

Stručná bakalářská práce je tradičně rozdělena na praktickou a teoretickou část. Teoretická část podává podnětný výklad o psychologických jevech spojených s procesem přijímání, zpracování a uchování informací, jejich selekcí a mechanismy, které přetváří realitu na vzpomínky. Tato část práce je velice dobře zpracována, autorka poutavě objasňuje spojení mezi literárním zapojením tzv. "nespolehlivého vypravěče" a různými psychologickými procesy spojenými s pamětí a vzpomínkami. Přestože úvod neobjasňuje autorčinu motivaci a zájem o zpracování téma vzpomínek v současné britské próze z psychologického hlediska, otevírá její výklad novou dimenzi možného studia. Dvě kapitoly teoretické části ve zkratce mapují dílo Kazua Ishigura a Juliana Barnese s důrazem na roli motivu paměti a vzpomínání.

Praktická část zkoumá díla *Neopouštěj mě* a *Vědomí konce* zejména z hlediska způsobu, jakým je příběh vyprávěn skrze paměť a vzpomínky vypravěče. Na tomto místě se autorka bakalářské práce spokojuje s popisem děje v němž zdůrazňuje linii vypravěče, jehož nespolehlivý výklad minulých událostí vysvětluje na bázi psychologických poznatků popsanych v praktické části. Jedná se tedy spíše o psychologický portrét vypravěčů obou románů, než o studii tématu paměti a jejího významu v kontextu daných literárních děl. V případě *Neopouštěj mě* tak autorka dochází k poznatku, že lidská identita je do jisté míry utvářena vnímáním minulosti. Pokud tedy hlavní

protagonistka románu, Kathy, nemá naději na dlouhou budoucnost, stává se její paměť zdrojem vzpomínek, které jsou jejím "největším bohatstvím"(str.15). Nejen, že jí "pomáhají pochopit, kým je, ale zároveň jí pomáhají vyrovnat se s minulostí"(str.15). Otázkou zůstává, zdali motiv vzpomínek opravdu "pomáhá Kathy přijmout svůj osud"(str.15) a zdali by nestálo za úvahu hlubší zamyšlení nad vazbou vzpomínek na lidství, které je klonům v podstatě upíráno. Přínosná je v rámci části věnované *Neopouštěj mě* komparace Ruth a Kathy, dvou klíčových postav románu, z nichž každá se se vzešlou situací vyrovnává zcela odlišně.

Druhá polovina praktické části věnovaná novele *Vědomí konce* prozaika Juliana Barnese je o poznání méně propracovaná. Jako hlavní téma novely jsou stanoveny "vzpomínky a co s nimi dělá čas"(str.15). Je to skutečně pouze čas, který přetváří a překrucuje minulé děje? Autorka bakalářské práce se v této části uchyluje k popisu psychologického procesu vzpomínání a zapomínání ať už vědomého či nevědomého, ale hlubší analýza a interpretace tématu vzpomínek chybí a je nahrazena popisem děje, jež je sledem různě pokroucených a přetvořených vzpomínek hlavní postavy a zároveň vypravěče Tonyho. Závěr práce shrnuje výsledky autorčiny analýzy a dva poslední odstavce stručně srovnávají obě beletristická díla z hlediska pocitů s jakými na svou minulost nahlíží jejich hlavní protagonisté. Na to, že téma paměti úzce souvisí s rolí tzv. "nespolehlivého vypravěče" a jakým způsobem se toto projevuje ve *Vědomí konce* a *Neopouštěj mě* poukazuje práce jasně a zřetelně, důležitost paměti a vzpomínek jako témat obou příběhů a jejich propojení s ostatními prvky a celkovou strukturou děl autorka bohužel pouze konstatuje, hlouběji se jimi nezaobírá.

Bakalářská práce Evy Šrámkové odpovídá po jazykové a stylistické stránce nárokům kladeným na takovýto typ práce, místy se ovšem autorka dopouští pochybení jako jsou překlipy, závažnější gramatické chyby a nedůsledné dodržování formální podoby práce. Práce s citacemi je zdařilá, primární i sekundární zdroje jsou citlivě zasazeny do autorčina vlastního textu.

Při obhajobě se autorka bakalářské práce zaměří na následující otázky:

a) Jaký význam přikládá procesu vzpomínání a budování vztahu k minulosti vůbec ve spojení s lidstvím v rámci románu *Neopouštěj mě*.

b) Jak hodnotí roli Tonyho ve *Vědomí konce*, když na jednom místě tvrdí, že, oproti Tonyho přesvědčení, spadala v příběhu Adriana a Veroniky jeho postava spíše do kategorie "společenského pozadí"(str.20) a v závěru kapitoly pak dodává, že pátrání v jeho minulosti "sejmulo z Tonyho obranný štít sebeklamu a přineslo silné pocity výčitek a neklidu"(str. 21)

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení 2.

V Praze 13.8. 2012

.....
PhDr. Tereza Hanzlová
oponent práce